

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 94/20
Luxemburg, den 16 juli 2020

Dom i mål C-129/19,
Presidenza del Consiglio dei Ministri/BV

Medlemsstaterna ska ge ersättning till alla offer för uppsåtliga våldsbrott, inklusive dem som är bosatta på deras eget territorium

Ersättningen behöver inte helt täcka skadorna, men dess belopp får inte vara rent symboliskt

I dom av den 16 juli 2020 i mål C-129/19, Presidenza del Consiglio dei Ministri, slog domstolen (stora avdelningen), för det första, fast att en medlemsstats ordning för utomobligatoriskt skadeståndsansvar för skada orsakad av en överträdelse av unionsrätten är tillämplig, eftersom denna medlemsstat inte i rätt tid har införlivat direktiv 2004/80¹ med avseende på brottsoffer som är bosatta i den medlemsstaten, på vars territorium det uppsåtliga våldsbrottet har begåtts. För det andra slog domstolen fast att en schablonersättning som beviljas ett offer för ett sexuellt våldsbrott enligt en nationell ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott inte kan anses vara "rättvis och lämplig", i den mening som avses i samma bestämmelse, om den fastställs utan hänsyn till de allvarliga följderna för brottsoffren av det begångna brottet och således inte kan anses utgöra en lämplig ersättning för den materiella och ideella skadan.

I förevarande fall utsattes BV, som är en italiensk medborgare bosatt i Italien, i oktober 2005 för sexuella övergrepp i denna medlemsstat. Gärningsmännen ådömdes att betala henne 50 000 euro i skadestånd, men eftersom gärningsmännen har hållit sig undan, har detta belopp emellertid inte kunnat inkrävas. I februari 2009 väckte BV talan mot Presidenza del Consiglio dei Ministri (premiärministerns kansli, Italien) med yrkande om ersättning för den skada som hon påstår sig ha lidit till följd av att Italien inte införlivat direktiv 2004/80 i rätt tid². Under detta förfarande förpliktades Presidenza del Consiglio dei Ministri, i första instans, att betala BV ett belopp på 90 000 euro, varefter beloppet, i andra instans, nedsattes till 50 000 euro.

Presidenza del Consiglio dei Ministri överklagade till den hänskjutande domstolen, vilken, för det första, önskar få klarhet i huruvida en medlemsstats ordning för utomobligatoriskt skadeståndsansvar eventuellt ska tillämpas på grund av att denna medlemsstat införlivat direktiv 2004/80 för sent vad avser offer för uppsåtliga våldsbrott som inte befinner sig i en gränsöverskridande situation. För det andra är den hänskjutande domstolen osäker på huruvida det schablonbelopp på 4 800 euro som den italienska lagstiftningen³ föreskriver som ersättning till offer för sexuella övergrepp, är "rättvist och lämpligt", i den mening som avses i direktiv 2004/80.

Vad gäller den första frågan erinrade domstolen till att börja med om vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att medlemsstaterna ska kunna tillskrivas ansvar för skada som enskilda har vållats genom överträdelser av unionsrätten, nämligen att det föreligger en unionsbestämmelse som har överträtts och som ger enskilda rättigheter, att överträdelsen av denna bestämmelse är tillräckligt klar och, slutligen, att det finns ett direkt orsakssamband mellan överträdelsen och den skada som de enskilda har lidit. I förevarande fall angav domstolen, med beaktande av lydelsen av

¹ Rådets direktiv 2004/80/EG av den 29 april 2004 om ersättning till brottsoffer (EUT L 261, 2004, s. 15).

² I artikel 12.2 i direktivet föreskrivs att "[a]lla medlemsstater skall säkerställa att det i deras nationella regler föreskrivs en ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på deras respektive territorier, som garanterar rättvis och lämplig brottsofferersättning".

³ Det ska noteras att Italien, efter det att den aktuella talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar väcktes mot denna medlemsstat, infört en ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås i Italien, oavsett om dessa offer är bosatta i Italien eller inte. Denna ordning omfattar även, retroaktivt, handlingar av detta slag som begåtts från och med den 1 juli 2005.

direktiv 2004/80, dess sammanhang och dess syften, att unionslagstiftaren i denna bestämmelse inte har valt en lösning som innebär att varje medlemsstat måste införa en särskild ersättningsordning som är begränsad till enbart offer för uppsåtliga våldsbrott som befinner sig i en gränsöverskridande situation. Lösningen är i stället att nationella ersättningsordningar som gäller för offer för sådana brott som begås på dessa medlemsstaters respektive territorier även tillämpas till förmån för offer som befinner sig i en gränsöverskridande situation. I slutet av sin analys fann domstolen att **direktiv 2004/80 innebär att varje medlemsstat är skyldig att införa en ersättningsordning som omfattar samtliga offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på dess territorium och inte enbart brottsoffer som befinner sig i en gränsöverskridande situation.** Domstolen drog av det ovan anförda slutsatsen att direktiv 2004/80 ger rätt till rättvis och lämplig ersättning inte bara till brottsoffer som befinner sig i en sådan situation, utan även till brottsoffer som är stadigvarande bosatta i den medlemsstat där brottet begicks. Under förutsättning att de två andra ovannämnda villkoren är uppfyllda har en enskild följaktligen rätt till ersättning för skada som orsakats av att en medlemsstat åsidosatt sin skyldighet enligt direktiv 2004/80, och detta oberoende av huruvida den enskilde befann sig i en gränsöverskridande situation vid den tidpunkt då han eller hon blev till offer för det aktuella brottet.

Vad gäller den andra frågan konstaterade domstolen att eftersom det i direktiv 2004/80 inte finns någon uppgift om hur stor ersättningen måste vara för att kunna anses som en **"rättvis och lämplig" ersättning**, förfogar medlemsstaterna enligt denna bestämmelse över ett utrymme för eget skön i detta avseende. Även om denna ersättning **inte nödvändigtvis behöver garantera full ersättning för den ekonomiska och ideella skada som offren** för uppsåtliga våldsbrott **har lidit**, kan ersättningen **emellertid inte vara rent symbolisk eller uppenbart otillräcklig med hänsyn till de allvarliga följder** dessa offer orsakats av det begångna brottet. Enligt domstolen ska nämligen den ersättning som beviljas sådana skadelidande i enlighet med denna bestämmelse på ett adekvat sätt kompensera det lidande som de har utsatts för. Domstolen preciserade härvid även att en schablonersättning till sådana skadelidande kan kvalificeras som "rättvis och lämplig", under förutsättning att ersättningsskalan är tillräckligt detaljerad för att undvika att schablonersättningen för en viss typ av våld kan visa sig vara uppenbart otillräcklig med hänsyn till omständigheterna i ett enskilt fall.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127